

Regjeringens strategi for digitalisering av forvaltningen

- Digitaliseringsprogrammet: visjoner og mål
- Systemutvikling og prosjektstyring : ansvar, myndighet og virkemidler
- Hva er praksis : Hvem skal gjøre hva og hvordan?
- Kommentarer og diskusjon

Pensum

- KMD: *Regjeringens Digitaliseringsprogram*, [Se nettside](#).
- <http://www.difi.no/digital-forvaltning/digitaliseringsarbeid>
- Jansen og Berg-Jacobsen: Styring av den elektroniske forvaltning i Norge – en tilstandsrapport (kap. 1-2)

Se også

- Digitaliseringsrundskrivet 2014:

<http://www.regjeringen.no/nb/dep/kmd/dok/rundskriv/2014/Digitaliseringsrundskrivet.html?id=766322>

1

Noe mer om forelesningen

- Kort repetisjon av PV – gjennomgang av de ulike fasene
- Kort om ulike SU-modeller
 - Fossefallsmodellen, spiralmodellen, agile/smidig SU
- Hva er SU – og hva er PS
- Gjennomgang av digitaliseringsrundskrivet 2014
- Litt om praksis
- Diskusjon

2

Hva er Digitaliseringsprogrammet

Brukervennlig og døgnopen forvaltning

- Nettbasert tjenester skal være hoveregelen for kommunikasjon med det offentlige
- Bedre tjenester til innbyggere og næringsliv
 - **Digitalt førstevalg** og **eDialog** : Offentlig sektor skal tilby elektroniske selvbetjeningsløsninger på flest mulige områder
- **Mer effektiv bruk av offentlige ressurser**
 - **Samhandling** mellom offentlige virksomheter skal foregå elektronisk

3

**PÅ NETT MED
INNBYGGERNE**
Regjeringens digitaliseringsprogram

digital
agenda
norge

DEPARTEMENTENE

Bort fra papir

Innbyggerne skal få

- én digital postkasse
- varsel på sms eller e-post
- slippe å oppgi opplysninger flere ganger
- trygg og god elektronisk ID
- offentlige tjenester hvor som helst, når som helst

Ansvarlig departement :
Fornyings-, administrasjons- og kirke departementet

Regjeringens mål – hva vil de oppnå ?

- Norge skal ligge i front internasjonalt
- Nettbaserte tjenester skal være hovedregelen
- En digital forvaltning skal gi bedre tjenester
- Et bedre møte med offentlig sektor
- Frigjøre ressurser til de store oppgavene
- Fornyings-, administrasjons- og kirke departementet har overordnet koordineringsansvar for programmet, Men gjennomføringen skjer i de enkelte etatene

Regjeringens strategiske valg for framtidens digitale forvaltning bygger på følgende prinsipper:

- *Digital kommunikasjon skal være hovedregelen for kontakt med forvaltningen (digitalt førstevalg)*
- Forvaltningen skal tilby helhetlige og brukervennlige digitale tjenester
- Innlogging til offentlige netjtjenester skal være enkel og sikker
- Alle innbyggere og bedrifter skal få post fra forvaltningen i én sikker, digital postkasse
- Innbyggere og bedrifter skal få varsling på sms og e-post
- Innbyggere skal få hjelp til å finne fram til og bruke digitale tjenester
- Utvikling av IKT-løsninger skal sees i sammenheng med forvaltningens arbeidsprosesser og organisering
- Hensyn til personvern og informasjonssikkerhet skal ivaretas
- Digitaliseringstiltak som har betydning for flere tjenester, skal samordnes

Felles forutsetninger for digital forvaltning

- Felles løsninger for eId
 - Altinn som felles plattform
 - Alle borgere og bedrifter skal få sikker, digital postkasse
 - Felles ordning med kontaktinformasjon, samt reservasjon mot epost
 - Felles offentlig registre (Folkeregisteret, Enhetsregisteret, Matrikkelen), andre felleskomponenter
 - IKT-infrastruktur og -systemer skal være robuste og sikre
 - Regelverket skal tilrettelegges for digital post
 - Lover og forskrifter skal tilpasses digital forvaltning
 - Gjenbruk av innsamlede opplysninger
 - Felles metadatastrategi
- Se <http://www.difi.no/ikt>

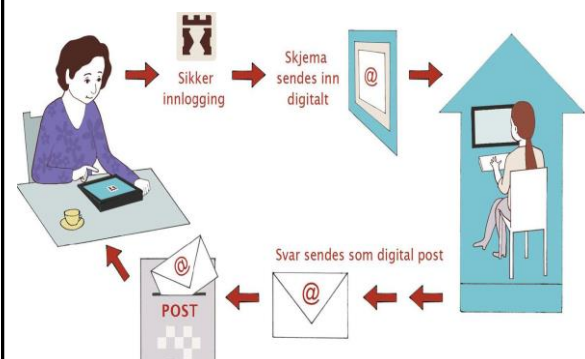
7

Hva er situasjonen i dag vedr. konkrete styring Digitaliseringsrundskrivet

- Digitaliser virksomhetens tjenester
 - Tjenester med årlig volum over 5000 skjema innen 30.06. 2014.
 - Tjenester med årlig volum mellom 3000 og 5000 innen 30.06. 2015.
- Bruk nasjonale felleskomponenter :
 - ID-porten, Altinn, Digital postkasse, Reg. over kontaktinfo, ..
- Utforming av digitale løsninger må ivareta tekniske krav
 - UU, Arkitekturprinsipper, Forvaltningstandarder
- Gjør offentlig informasjon tilgjengelig for viderebruk
- Gi veiledning om digitale tjenester
- Bruk elektronisk faktura
- Informasjonssikkerhet
- Samordning med kommunesektoren
- Krav om planlegging og styring
- Gevinstrealisering
- Spesielle krav for IKT-relaterte satsningsforslag

8

Sikker digital toveiskommunikasjon

“Vasker” regelverket digitalt Tilpasning av lover og forskrifter:

- Digital kommunikasjon blir hovedregel
 - En digital, sikker digital postkasse
 - Kun digitalt varsel (av vedtak) dersom en ikke har reservert seg
- Sikre gjenbruk av digitale opplysninger av andre offentlige virksomheter
 - Gjenbruk av personopplysningen skal ivareta personvernet
- Gjennomgå sektorregelverk med sikte digitalisering

10

Men er programmet godt nok? Noen kommentarer

IKT-Norge :

- Bra digitaliserings-program, men savner tidsfrister. IKT-Norge er glade for at regjeringen løfter IKT-politikken til å bli fornyingspolitikk, og at digitaliseringspolitikken er forankret i hele regjeringen. -
- Endelig får også Norge sin digitaliseringspolitikk og IKT-Norge er glad for målsettingen om å fulldigitalisere offentlig sektor, sier generalsekretær Per Morten Hoff i IKT-Norge.
- Men : **På nett med innbyggerne** forplikter, og politikken må følges opp gjennom klare tidsfrister for alle i offentlig sektor, ellers blir dette fort en sovepute.

Noen oppslag pressen

- <http://ikt-norge.no/2012/04/bra-digitaliseringsprogram/>
- <http://www.tu.no/it/2012/04/11/regjeringen-satser-alt-pa-altinn>

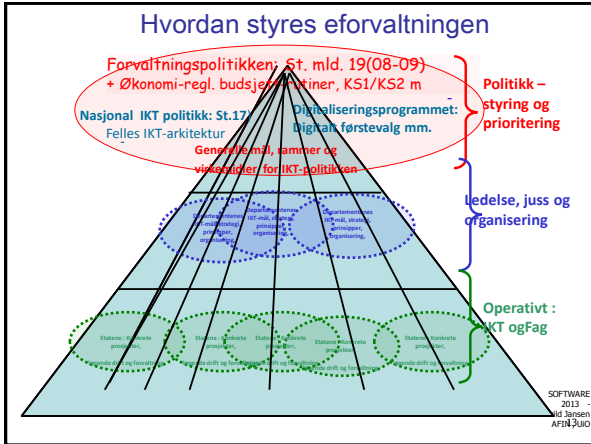
11

Dig. programmet: Mangelen på strategiske grep

(Arild Haraldsen , tidl. Adm.dir. i Norstella)

- Regjeringens digitaliseringsprogram er blitt godt mottatt av «alle» IT-leverandører, næringslivet, interesseorg.
- Programmet er visjonært og ambisiøst; Allikevel - noe mangler.
- Digitaliseringsprogrammet peker innledningsvis på behovet for å styre, organisere og finansiere en samordnet IKT-satsing. Allikevel sies det ikke ett ord om hvordan en har tenkt å løse dette. Her er vårt forslag:
- Finansdepartementet (FIN) må bli «samordningsdepartementet»; ikke FAD (!!)
- Finansiering i form av en sentral pott til FIN og delvis egenfinansiering
- Styrke Kommunenes Sentralfor(KS) økonomi og kompetanse
- Vektlegge utvikling og bruk av «felleskomponenter»

12

- Hva innebærer dette**
- FIN og KMD har overordnet ansvar for hhv økonomistyring og «IKT_styring»
 - Koordineringsorgan på departements- og virksomhetsnivå
 - Fellesløsningene skal styres, organiseres og finansieres effektivt
 - 3 grunndataregistre : Folkeregistret, Matrikkelen, Enhetsregistret
 - To fellestjenester: ID-porten, Altinn,
 - «Frivillig» Kommunesamordning gjennom
 - Felles Kommunal IKT-strategi : [Program for IKT-samordning i kommunesektoren \(Kommit\)](#)
- «Styringsredskapet» Digitaliseringsrundskrivet 2014 :
- <http://www.regjeringen.no/nb/dep/kmd/dok/rundskriv/2014/Digitaliseringsrundskrivet.html?id=766322>
- 14

Det synes å være en generell oppfatning at IT-styringen i forvaltningen er utilstrekkelig til å kunne øke samhandlingen og derved bidra til bedre ressursutnyttelse og økt gevinstrealisering.

Påstander :

- Det mangler felles, forpliktende operative målbilder for bruk av IKT i forvaltningen
- Fagdepartementene er for passiv rolle i sin styring av IKT-bruken i sine sektorer og overlater derved for mye til underliggende etater og virksomheter.
- Det mangler en tilstrekkelig forståelse av hvilke funksjoner som IKT har [eller bør ha] i de ulike sektorer og fagområder.

Hvordan ser dette ut i praksis ????

SOFTWARE 2013 - Arild Jansen, AFIN, UIO

Hvordan styres e_forvaltningen i virkeligheten Noen resultater fra en undersøkelse

Formål

- Få bedre innsikt i hvordan departementene styrer IKT-utviklingen i forvaltningen
- Drøfte om denne styring fungerer som ønsket:
 - Identifisere viktige svakheter
 - Foreslå mulige tillegg endringer til dagens praksis

Undersøkelsen er basert på analyse av budsjett-proposisjoner og tildelingsbrev i 2009 og 2010, samt intervjuer i alle departementer.

Se Jansen og Berg-Jacobsen: [Styring av den elektroniske forvaltningen i Norge - en tilstandsrapport.](#)

DRI3010 H 13 , Arild Jansen, AFIN/UIO

16

Hvordan ser det ut i praksis ?

- Stor variasjon i måten IKT-mål, strategier og virkemidler var omtalt i styringsdokumentene
 - IT-styringen er integrert i etatsstyringen
- Det angis få konkrete mål for IKT-bruken
 - Liten systematikk i hvordan departementenes budsjetter omtaler IKT-prosjekter
- Fortsatt lite vekt på samhandling på tvers
- IKT oppfattes fortsatt på mange områder som et verktøy, og ikke som en sentral faktor for endringer i oppgaveløsning og tjenesteyting
 - Men her er det stor variasjon i forståelsen av teknologien ulike funksjoner og oppgaver

SOFTWARE 2013 - Arild Jansen, AFIN, UIO

17

Mange sektorer mangler et IKT-strategisk perspektiv

- IT-styringen i all hovedsak er integrert i etatsstyringen
 - Vanskelig å rettferdiggjøre innsatser som ikke gir gevinster i egen etat eller sektor
- Derved forsvinner det langsiktige tverrsektorielle IT-strategisk perspektiv.
 - IKT oppfattes av mange som et *verktøy* som krever få egne mål og rammer.
 - IKT-strategier på sektornivå vektlegger samordning i egen sektor, og lite samhandling på tvers av forvaltningen
- Men det finnes eksempler på IT-strategiske virksomheter og løsninger
 - DIFI, Altinn, Skatteetaten, Kartverket, UNINETT, Norsk Helsenett,

Men hvor vellykkede er disse?

SOFTWARE 2013 - Arild Jansen, AFIN, UIO

18

Det mangler overordnede – forpliktende mål ?

Utsagn fra flere informanter i departementene

- Dagens målformuleringer er for generelle og ikke egnet for styring
- Vi trenger et *overordnet og forpliktende målbilde* for bruken av IKT i forvaltningen.
- Det er for uklart sammenheng mellom målene og virkemidler
- Politisk ledelse må tørre å sette klare mål og gjøre prioriteringer for hva de vil oppnå med IKT i staten

SOFTWARE 2013 - Arild Jansen AFIN, LTD

Er strammere og mer sentral styring svaret ?

- Nei, ikke nødvendigvis, men det er behov for klare og forpliktende målbilder som kan danne grunnlag for nødvendig samordning og prioritering
- Samtidig er det viktig å erkjenne at forvaltningen er mangfoldig, og at IKT har ulike funksjoner og roller i de enkelte virksomheter
- Det er imidlertid helt nødvendig at ledelsen i departementene forstår disse roller og hvilke styringsutfordringer dette innebærer
- Synliggjøre gevinstene for bedre samarbeid og arbeidsdeling og derigjennom behovet for samordning
- Hva kan vi lære av arbeidet med Skatt, Lånekassa, AltInn, eID, (men også de mindre vellykkede.... MinSide,)

20

Alternativ:

Tilby gulrøtter som smaker bedre enn pisker

- Vi kan ikke vedta oss bort fra grunnprinsipper i forvaltningens organisering og virkemåte
 - Ansvar vil fortsatt ligge i de enkelte virksomheter og de enkelte kommuner
- Det vil fortsatt være mange målkonflikter (ulike prioriteringer) i ulike departementer og etater
- Det er meget krevende å utvikle fellesløsninger som dekker alle behov
- Standardisering er en krevende prosess som krever høy kompetanse, god teft og mye diplomati
- Ved å utvikle tilbud om fellesløsninger som det framstår som attraktivt å bruke, vil en kunne få virksomhetene til å velge disse gjennom egenstyrte prosesser

21
